

Layihä

KORRUPSİYA İLÄ MÜBARİZÄ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

I

FÄSİL

ÜMUMİ MÜDDÄALAR

Maddä 1. Qanunun məqsädi

Bu qanun hüquq dövlät quruculuğunun və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını dövlätin ali məqsädi kimi elan edilmiş insan və vätändaş hüquqlarının və azadlıqlarının təmin edilmäsina ciddi maneçilik törädän korrupsiyanın aradan qaldırılması, ähalinin dövlätä və onun qurumlarına etimadının möhkämländirilməsi məqsädini daşıyır.

Maddä 2. Qanunun vəzifäləri

Bu qanun seçki və təyinat yolu ilə qanunvericilik, icra və məhkämä hakimiyyəti orqanlarında vəzifä (o cümlädän, məsul mövqeyi vəzifä) tutan şəxslərin və onlara bərabär tutulan şəxslərin fəaliyyətinin qanunauyğun həyata keçirilməsi üçün korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara qarşısının alınmasına, aşkar edilmäsina, ziyanlı nəticələrinin aradan qaldırılmasına, təqsirli şəxslərin cəzalandırılmasına, vätəndaşların hüquq və azadlıqlarının, dövlätin təhlükəsizliyinin təmin edilmäsina yönəlmişdir.

Maddä 3. Äsas anlayışlar

A) korrupsiya – dövlät funksiyalarını yerinə yetirän şəxslərin və ya onlara bərabär tutulan şəxslərin öz sähəyyəti mövqeyindən və onunla bağlı imkanlarından istifadə edäräk, qanunda nəzärdä tutulmamış maddi və s. Nemətlär və üstünlükləri qəbul etməsi (vəzifä xəyanəti), həmçinin hüquqi və fiziki şəxslär tərəfindän qanuna zidd olaraq bu nemətlərin və üstünlüklərin verilməsi yolu ilə həmin şəxslərin əlä alınmasıdır.

B) korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar – korrupsiyaya şərait yaradan, eləcə də qanuna zidd olaraq nemətlär və üstünlüklərin verilməsi və äldä edilməsi yolu ilə həyata keçirilän və intizam, mülki-hüquqi, inzibati və cinayət məsuliyyətinə səbəb olan hərəkät və ya hərəkətsizlikdir.

V) dövlət funksiyası Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası ilə dövlətin, onun orqanlarının və dövlət vəzifəsi tutan şəxslərin səlahiyyətinə aid edilmiş fəaliyyətdir.

Q) vəzifəli şəxs – dövlət hakimiyyəti və ya yerli özünüidarənin nümayəndəsi funksiyalarını daimi, müvəqqəti və ya xüsusi vələkət üzrə yerinə yetirən, yaxud müxtəlif mülkiyyət formalı müəssisələrdə, idarələrdə, təsərrüfatlarda, habelə silahlı qüvvələrdə və s. hərbi qurumlarda təşkilati–binagüzarlıq və ya inzibati–təsərrüfat funksiyalarını icra edən şəxsdir.

Ğ) xüsusilə məsul mövqe tutan vəzifəli şəxs Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və Naxçıvan MR Konstitusiyası ilə müəyyən edilmiş dövlət vəzifəsini tutan şəxsdir.

Maddə 4. Qanunun tətbiq dairəsi

Bu qanun Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində qüvvədədir. Onun normaları əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə də şamildir. Respublikadan kənar bu qanun Azərbaycan Respublikasının bağladığı və ya qoşulduğu beynəlxalq müqavilələr əsasında tətbiq edilir.

Naxçıvan MR–nın öz səlahiyyəti dairəsində korrupsiya ilə mübarizə haqqında qəbul etdiyi qanunlar bu qanuna müvafiq olmalıdır.

Bu qanun korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara görə intizam, inzibati və mülki məsuliyyət üzrə birbaşa qüvvədədir. Cinayət məsuliyyəti və cəza cinayət qanunvericiliyində nəzərdə tutulur.

Maddə 5. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalarla mübarizənin əsasları

Korrupsiya ilə mübarizə aşağıdakı ümumi əsaslar üzrə aparılır:

a) dövlət hakimiyyəti və yerli idarə orqanlarının, dövlət funksiyalarını yerinə yetirən vəzifəli şəxslərin və onlara bərabər tutulan şəxslərin fəaliyyətlərinin dəqiq hüquqi tənzimlənməsinin, bu fəaliyyətlərin qanuniliyini və aşkarlığını, onların üzərində dövlət və ictimai nəzarətin təmin edilməsi;

b) fiziki və hüquqi şəxslərin fəaliyyətinə şərait yaradılması, onların hüquqlarının və qanuni mənafeələrinin müdafiəsi, pozulmuş hüquqların bərpası və yaranmış ziyanlı nəticələrin aradan qaldırılması;

v) hamının qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi prinsipinə əsasən, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalardan subyektlərinin intizam, mülki-hüquqi, inzibati və cinayət məsuliyyətinin müəyyən edilməsi;

q) sahibkarlıq fəaliyyətinin dövlət tənzimi səlahiyyətinin və ona nəzarətin bilavasitə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərə verilməsinin qadağan edilməsi;

ğ) təsərrüfat subyektlərinin idarəçilik orqanlarında dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin vəzifə tutmalarının yolverilməzliyi;

d) korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalardan qarşısının alınması, aşkar edilməsi, təqsirli şəxslərin ifşa edilməsi, ziyanlı nəticələrin aradan qaldırılması üçün əməliyyat-axtarış və istintaq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi.

Maddə 6. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalardan subyektləri

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara görə, seçki və təyinat yolu ilə qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının bütün zümrələrində vəzifə (o cümlədən məsul mövqeli vəzifə) tutan şəxslər və onlara bərabər tutulan şəxslər məsuliyyət daşıyırlar.

Bunlardan başqa, həmin hüquqpozmalara görə aşağıdakı göstərilən şəxslər də məsuliyyət daşıyırlar:

a) silahlı qüvvələrdə və s. Hərbi qurumlarda vəzifə tutan şəxslər, onların təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti;

b) dövlət və özəl təhsil və elmi müəssisələrində vəzifə tutan şəxslər, professor-müəllim heyəti;

v) dövlət təsərrüfatçılıq subyektlərinin, həmçinin əmlakının yarısı dövlət və bələdiyyə mülkiyyətinə mənsub olan təsərrüfat subyektlərinin, habelə nəzarət zərfi dövlət və bələdiyyə orqanlarında və yaxud onların təsis etdiyi fondlar, müəssisələr və təşkilatlarda olan təsərrüfat subyektlərinin vəzifəli şəxsləri;

q) dövlət funksiyalarının yerinə yetirilməsində ictimai əsaslar üzrə və yaxud xüsusi fəaliyyət qaydasında daimi və ya müvəqqəti iştirak edən şəxslər;

q) qanunla müəyyən edilmiş qaydada seçkili dövlət vəzifələrinə, dövlət hakimiyyətinin və bələdiyyələrin seçkili orqanlarına namizəd kimi qeydə alınmış vətəndaşlar;

d) dövlət funksiyalarını yerinə yetirən şəxslərə və onlara bərabər tutulan şəxslərə qanuna zidd olaraq maddi və s. nemətlər və üstünlüklər verən fiziki və hüquqi şəxslər;

e) qanuna zidd maddi və s. Nemətlərin və üstünlüklərin verilməsində vasitəçilik etmiş şəxslər.

Maddə 7. Korrupsiya ilə mübarizə aparan orqanlar

Korrupsiya ilə mübarizəni öz səlahiyyətləri dairəsində prokurorluq, daxili işlər, milli təhlükəsizlik orqanları, gömrük, sərhəd və vergi xidmətləri aparırlar.

Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş qaydada korrupsiya ilə mübarizə ictimai təşkilatlar və vətəndaşlar həlb edilirlər.

Korrupsiyanın qarşısının alınmasını, onun ziyanlı nəticələrinin aradan qaldırılmasını və bu qanunda nəzarətdə tutulmuş intizam tədbirlərinin tətbiq edilməsinin öz səlahiyyətləri dairəsində dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının, dövlət və bələdiyyə müəssisələri, idarələri və təşkilatlarının rəhbərləri təmin edirlər.

II

FƏSİL

KORRUPSIYANIN QARŞISININ ALINMASI

Maddə 8. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirməyə iddia edən şəxslərə xüsusi tələblər

Dövlət funksiyalarını yerinə yetirməyə iddia edən şəxslər və onlara bərabər tutulan şəxslər öz vəzifələrini və bu vəzifəyə əsaslanan şəxsi, qrup və qeyri-xidməti digər mənafehlərin istifadəsinə səbəb ola biləcək hərəkətlərə yol verməmək məqsədilə könüllü olaraq bu qanunda və digər qanunvericilik aktlarında nəzərdə tutulmuş məhdudiyyətlər götürürlər.

Məhdudiyyətlərin qəbulu yazılı öhdəlikdə ifadə olunur. Məhdudiyyətlərin qəbul edilməməsi iddiaçı şəxsin göstərilən funksiyaların icrasına buraxılmasını rədd etməyə, qəbul edilmiş şəxsin isə həmin vəzifədən çıxarılmasına səbəb olur.

Məhdudiyyətləri qəbul etmiş və dövlət funksiyalarını yerinə yetirmək üzrə vəzifəyə qəbul edilmiş şəxs, vəzifənin icrasına başlamazdan əvvəl Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 74-ci maddəsinə əsasən, qanunla müəyyən edilmiş hallarda öz vəzifəsini dürüst və layiqincə yerinə yetirəcəsinə and içir.

Maddə 9. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirməyə iddia edən şəxslərə maliyyə nəzarəti tədbirləri

Dövlət funksiyasını, yaxud ona bərabər tutulan funksiyaları vəzifəli şəxs və ya xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxs statusunda yerinə yetirməyə iddia edən şəxs yaşadığı yerin vergi müfəttişliyinə aşağıdakı məlumatları təqdim edir:

- bütün mənbələrdən daxil olan gəlirlərinin, o cümlədən, arvadının (ərinin) gəlirlərinin pul dəyəri haqqında;
- qiymətini və olduğu yeri göstərməklə, vergitutma obyekt olan respublikada və respublikadan kənarında olan şəxsi və arvadı ilə (əri ilə) ümumi birləşmiş əmlak haqqında;
- bank idarəsinin və bank hesabatlarının nömrələrini göstərməklə, respublikanın və xarici ölkələrin bank idarələrindəki əmanətli kağızlar, habelə şəxsən və ya başqaları ilə birlikdə sərəncam verə bildiyi maliyyə vəsaitləri haqqında;
- şirkətlərin, fondların və s. Təsərrüfat subyektlərinin işində səhmdar və ya həmsahib kimi iştirakı, onlarda öz mülkiyyət payı, habelə həmin təşkilatların bank və s. Rekvizitləri haqqında;
- özü və ya arvadı (əri) trastların iştirakçısıdırsa, müvafiq bank hesabının nömrəsini göstərməklə, trastlar və onların qeydiyyatına alındığı dövlətlər haqqında;
- özünün və ya arvadının (ərinin) maddi və maliyyə vəsaitlərinin olması və ya müvəqqəti saxlanması üzrə müqavilə və ya öhdəlik münasibətlərində olduqları təşkilatların adı və rekvizitləri haqqında;
- etibarnamə üzrə qiyməti minimum əmlak haqqının iki yüz mislindən yuxarı olan əmlakın alınmış istifadə edilməsi haqqında,
- minimum əmlak haqqının yüz mislindən yuxarı olan borcları haqqında;
- respublikada və xarici ölkələrdə olan maliyyə və əmlak xarakterli digər öhdəliklər haqqında.

Maddə 10. Vəzifəli şəxslərə və xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxslərə maliyyə nəzarəti tədbirləri

Vəzifəli şəxslər və xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxslər öz funksiyalarını yerinə yetirdikləri dövrdə, bu funksiyalarını yerinə yetirməkdən azad edilməkdən sonra,

o cümlədən pensiyaya çıxdıqdan sonra üç il ərzində hər il bu qanun 9-cu maddəsində göstərilən məlumatları və aşağıdakı məlumatları öz yaşayış yeri üzrə vergi müfəttişliyinə təqdim edir:

- o axıncı deklorasiyanı verdikdən sonra həyata keçirdiyi qiyməti minimum əmək haqqının iki yüz mislindən yuxarı olan əmlak əqdləri haqqında;
- o pul dəyəri və daxil olmamənbələri göstərilməklə, hesabat dövründə qəbul edilmiş qiyməti minimum əmlak haqqının iki mislindən yuxarı olan hədiyyələr, maddi nemətlər və digər xidmətlər haqqında;
- o bu maddədə nəzərdə tutulmuş şəxslər həmin məlumatların tam və vaxtında verildiyi haqqında vergi müfəttişliyinin müvafiq arayışını iş yerlərinə təqdim edirlər.

Maddə 11. Dövlət mülkiyyəti ilə bağlı funksiyaları Yerinə yetirən fiziki və hüquqi şəxslərə maliyyə nəzarəti tədbirləri

Dövlət mülkiyyəti ilə bağlı funksiyaların yerinə yetirilməsində iştirak edən fiziki və hüquqi şəxslər dövlət mülkiyyəti ilə bağlı həyata keçirdiyi bütün əmlak xarakterli əqdlər və özünün maliyyə fəaliyyəti haqqında respublikanın İqtisadiyyat Nazirliyinə hesabat verirlər.

Bələdiyyə mülkiyyəti ilə bağlı eyni funksiyaları həyata keçirən fiziki və hüquqi şəxslər həmin hesabatları yerli özünüidarə orqanlarına verirlər.

Maddə 12. Digər maliyyə nəzarəti tədbirləri

1. Xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxslərin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumatlar hər il dövlətin rəsmi mətbuat orqanlarında dərc edilir. Eyni qaydada, bu barədə göstərilən vəzifəyə iddia edən şəxsin gəlirləri haqqında məlumatlar, onun namizədliyi irəli sürülən zaman elan edilir.

2. Bank idarələri mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, bütün təsərrüfat sūbyektlərinin bank hesabları açmaları barədə, habelə öz müştərilərinin minimum əmək haqqının iki yüz mislindən yuxarı olan maliyyə əməliyyatları haqqında müvafiq vergi müfəttişliyinə məlumat verməlidir.

3. Bank idarələrində təqdim edənə (müştəri haqqında məlumat göstərilmədən) hesabların aparılması qadağan edilir. Öz adından deyil, uydurma şəxs adından, təxəllüs altında, anonim və s. Üsulla mülki-hüquqi əqdlərin bağlanmasına yol verilmir. Belə əqdlər qanunla müəyyən edilmiş qaydada etibarsız sayılır.

4. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirən vəzifəli şəxslər və onlara bərabər tutulan şəxslər Azərbaycanın və ya xarici ölkənin bank idarələrində şəxsi hesablar açanda üç gün ərzində öz yaşayış yeri üzrə vergi müfəttişliyinə bank–hesab nömrələri və rekvizitləri haqqında yazılı məlumat verməlidirlər.

Maddə 13. Maliyyə nəzarəti tədbirlərini pozmağa görə məsuliyyət

1. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirməyə iddia edən şəxs, bu qanunun 9–cu maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl etmədikdə, həmin funksiyaların icrası ilə bağlı vəzifəyə qəbul edilmir.

2. Vəzifəli şəxs və xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxs, bu qanunun 9–cu və 10–cu maddələrində nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl etmədikdə tutduğu vəzifədən çıxarılır.

3. Eyni hərəkətlər pensiyaya çıxmış və ya başqa əsaslarla vəzifədən azad edilmiş şəxslər tərəfindən üç il ərzində edilərsə, vergi müfəttişliyinin və ya prokurorluğun iddiası ilə məhkəmə tərəfindən onlar inzibati qaydada cəzalandırılır, minimum əmək haqqının əlli misindən yüz mislinədək məbləğdə cərimə edirlər.

4. Bu maddənin birinci, ikinci və üçüncü bəndlərində nəzərdə tutulmuş şəxslərin hərəkətlərində cinayət əlamətləri olarsa, müvafiq materiallar istintaq orqanlarına göndərilir.

5. Bank idarəsi bu qanunun 12–ci maddəsinin ikinci bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatları vergi müfəttişliyinə təqdim etmədikdə, bank məlumat vermədiyi maliyyə əməliyyatları üzrə ümumi məbləğin üç misli miqdarından vergi müfəttişliyinin xeyrinə cərimə edilir.

Eyni hərəkət təkrar edildikdə Bank məlumat vermədiyi əməliyyatların ümumi məbləğinin on misli miqdarında cərimə edir və yaxud bank əməliyyatları aparmaq lisenziyasından məhrum edilir.

6. Bank idarəsinin bu qanunun 12–ci maddəsinin 3–cü bəndində nəzərdə tutulmuş hesabların aparılması qaydasını pozmasını onun bank əməliyyatları aparmaq lisenziyasından məhrum edilməsinə səbəb olur.

7. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirən vəzifəli şəxslər və onlara bərabər tutulan şəxslər bu qanunun 12–ci maddəsinin dördüncü bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatları vermədikdə və ya öz vaxtında vermədikdə tutduqları vəzifədən çıxarırlar.

Maddə 14. Dövlət funksiyalarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı əmək münasibətlərinin bəzi şərtləri

1. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirən şəxslərə və onlara bərabər tutulan şəxslərə aşağıda göstərilən idarə, müəssisə və təşkilatlarda digər vəzifə tutmaq, əvəzçilik, müqavilə (kontrakt) üzrə ödənişli işlə məşğul olmaq qadağandır:

A) bütün xarici müəssisələrdə, idarələrdə və təşkilatlarda və xarici investisiyalı idarələrdə və təşkilatlarda;

B) qanunda başqa hal nəzərdə tutulmadığı halda işlədiyi orqanın nəzarəti altında olan dövlət orqanlarında, müəssisələrdə, idarələrdə və təşkilatlarda.

2. Təyin olunmaları və ya seçilmələri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası ilə tənzim olunan xüsusilə məsul mövqeli vəzifəli şəxslərə hər cür əvəzçiliklə, müqavilə üzrə ödənişli iş qadağan edilir. Həmin şəxslərə qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, haqqı ödənilən yaradıcı, elmi, pedaqoji və səhiyyə fəaliyyəti ilə məşğul olmağa icazə verilir.

Deputatlar müəllimlik, elmi və digər yaradıcılıq fəaliyyətindən başqa digər haqqı ödənilən işlə məşğul ola bilməzlər.

3. Dövlət funksiyalarını yerinə yetirən digər vəzifəli şəxslərə və onlara bərabər tutulan şəxslərə hər cür əvəzçilik və müqavilə üzrə əmək haqqı ödənilən iş qadağan edilir. Bu şəxslər dövləti xidmətə və vəzifə borclarının yerinə yetirilməsinə məsne olmayan, habelə kimisə ələ almaq və ya əsassız varlanma vasitəsi kimi istifadə edilməyən ödənişliyaradıcı, elmi, pedaqoji və səhiyyə fəaliyyəti ilə məşğul ola bilərlər.